

2021-07

þÿ œ¹ ± μ À¹ Ã Ä ¿ » ® Ä ¿ Å š í Á¹ » » ¿ Å
þÿ Ä ¿ ½ • » μ Å , - Á¹ ¿ ' μ ½¹ ¶ - » ¿

Iakovides, Kyriakos

<http://hdl.handle.net/11728/12378>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

Μια επιστολή του Κύριλλου Γ' προς τον Ελευθέριο Βενιζέλο

Κυριάκος Ιακωβίδης

Εντροπώντας στο αρχείο της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου εντοπίσαμε -από σπόντα- επιστολή του Αρχιεπισκόπου Κύπρου Κύριλλου Γ' προς τον Ελευθέριο Βενιζέλο, γραμμένη τον Ιούνιο του 1923. Εκείνο το διάστημα ο Βενιζέλος ήταν στη Λωζάννη διαπραγματευόμενος την ελληνοτουρκική ειρήνη. Για την ακρίβεια, Ελλάδα και Τουρκία, μετά από μακρόσυρτες διαπραγματεύσεις, ήταν κοντά σε συμφωνία. Ο Βενιζέλος έδινε αγώνα στην ελβετική πόλη να διασώσει την εδαφική ακεραιότητα του ελληνικού κράτους και να διασώσει ό,τι απέμεινε από τον Ελληνισμό της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, ως διαπραγματευτής ηττημένης χώρας.

Και όμως εκείνη τη δύσκολη ώρα για τον Βενιζέλο και την Ελλάδα ο Κύριλλος Γ' επέλεξε να υπενθυμίσει στον Κρητικό πολιτικό τον ενωτικό πόθο των Ελλήνων της Κύπρου, παρακαλώντας τον να μεριμνήσει τα δέοντα -όταν θα ξεμπερδευε με τη συνθήκη της Λωζάννης. Του γράφει σχετικά:

...τρέφομεν την γλυκειάν ελπίδα, ότι ήδη μετά την λήξιν των άλλων γενικωτέρων εθνικών ζητημάτων και την ως ελπίζομεν, ταχεία υπογραφήν της συνθήκης της ειρήνης θα θελήση η Υμετέρα Εξοχότης να προσφέρη και προς την Κύπρον την ύψιστην των ευεργεσιών συνηγορούσα παρά τη Αγγλική Κυβερνήσει υπέρ των ευλόγων και δικαίων αξιώσεων αυτής.¹

Δεν γνωρίζουμε αν ο Βενιζέλος απάντησε. Και τι να απαντούσε; Επέλεξε να μην προωθήσει το ενωτικό αίτημα στη διάσκεψη της Ειρήνης στο Παρίσι (1919) όταν η Ελλάδα ήταν στο στρατόπεδο των νικητών του πολέμου και ο ελληνικός στρατός παρέλαυε στους δρόμους της Σμύρνης; Θα το προωθούσε το 1923 που η Ελλάδα ήταν ηττημένη χώρα και ο στρατός της ήταν αποδεκατισμένος και επαναστατημένος;

Ο Κύριλλος ήταν σε προφανή αυταπάτη -και στον κόσμο της αυταπάτης πλεονάζουν οι «Σωτήρες», ο Σωτήρας για τον Κύριλλο ήταν ο Βενιζέλος.

Η αλήθεια, μέχρι το 1922 ο Κύριλλος ήταν μετριοπαθής στα φίλια αισθήματά του προς τον Βενιζέλο. Ωστόσο, η τραγωδία της Μικράς Ασίας, η δυσάρεσκεια εξαιτίας των κακών χειρισμών των αντιβενιζελικών κυβερνήσεων,

¹ Αρχείο Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κύπρου (στο εξής ΑΙΑΚ): Αρχείο Ασιδίου Αρχιεπισκόπου Κύριλλου Γ', ΛΕ 136, Λευκωσία 27 Ιουνίου/9 Ιουλίου 1923. Παρά την καθιέρωση του Γρηγοριανού Ημερολογίου σε Κύπρο και Ελλάδα την 1^η Μαρτίου 1923, ο Κύριλλος στην επιστολογραφία του χρησιμοποιούσε διπλές ημερομηνίες.

τον οδήγησαν στην ανεπιφύλακτη προσκόλληση στον Βενιζέλο. Τον Μάρτιο του 1924 ο Κύριλλος έστειλε νέα επιστολή αυτή τη φορά προς τον Διευθυντή του Γραφείου για το Κυπριακό Ζήτημα στην Αθήνα Ευάγγελο Χ' Ιωάννου, παλαιό εθελοντή του 1897 και των Βαλκανικών πολέμων, ζητώντας του να προσεγγίσει τον Βενιζέλο με σκοπό τη βολιδοσκόπηση των προθέσεων του στο Κυπριακό.² Εκείνο το διάστημα ο Βενιζέλος δεν ήταν καν στην εξουσία, είχε παραιτηθεί μετά από βραχύβια θητεία (11 Ιανουαρίου 1924 - 6 Φεβρουαρίου 1924) αποσυρόμενος ουσιαστικά από το πολιτικό προσκήνιο. Παραταύτα, απόητος και ανεπηρέαστος ο Κύριλλος επέμενε να επενδύει ελπίδες στον Βενιζέλο και να πριμοδοτεί τις βενιζελικές κυβερνήσεις. Ενδεικτικά, τον Δεκέμβριο του 1924 -επί διακυβέρνησης του βενιζελικού Ανδρέα Μιχαλακόπουλου- ο Κύριλλος έστειλε επιστολές προς τις διευθύνσεις των ελληνικών εφημερίδων στην Κύπρο απειλώντας τους να μην περιγράφουν τις εικόνες εξαθλίωσης των προσφύγων στην Ελλάδα και την καχεξία της χώρας, ισχυριζόμενος ότι πλήττουν την προώθηση της ενωτικής ιδέας.³

Ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου είναι παραδειγματική ενσάρκωση αυτό που στην ιστοριογραφία της Αγγλοκρατίας καταγράφηκε ως «ενωτικός πόθος»: ο «πόθος» σε κάθε έκφανση του είναι ένας συστηματικός αρνητής της πραγματικότητας και ταυτόχρονα διαμορφωτής της. Έτσι και ο Κύριλλος αποσιώπησε τη δυσχερή πραγματικότητα της Ελλάδας, το τέλος της Μεγάλης Ιδέας και διαμόρφωσε μια άλλη πραγματικότητα όπου η Ένωση -διά του Βενιζέλου- ήταν εφικτή.

² ΑΙΑΚ: Αρχείο Αοιδίμου Αρχιεπισκόπου Κύριλλου Γ', ΛΕ 137, 21 Φεβρουαρίου/6 Μαρτίου 1924.

³ ΑΙΑΚ: Αρχείο Αοιδίμου Αρχιεπισκόπου Κύριλλου Γ', ΜΕ 46, 15 Δεκεμβρίου 1924.